

Notatka z konferencji „Trójmorze silnikiem napędowym wzrostu UE”

Monika Poprawa

04.08.2021

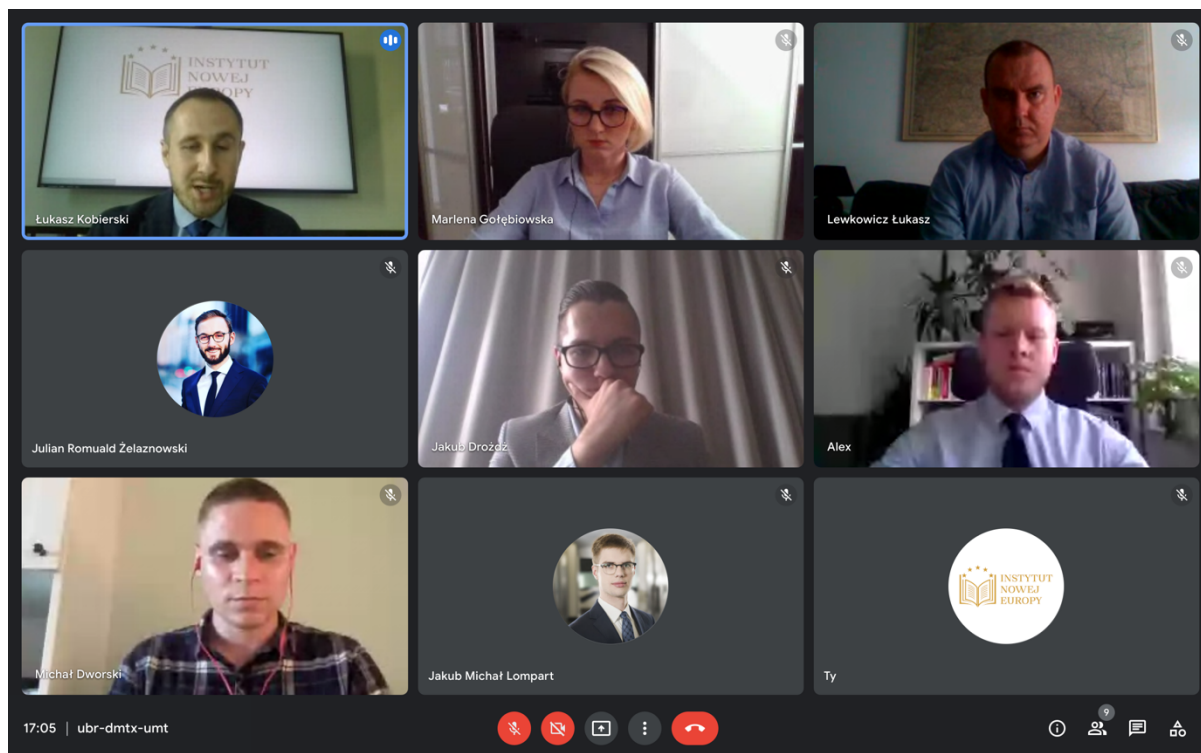
Notatka w skrócie:

- Współpraca między państwami Trójmorza nie opiera się wyłącznie na obszarze infrastruktury, transportu i energetyki, a także m.in. na współpracy transgranicznej;
- Inicjatywa Trójmorza posiada ogromny potencjał w kwestii rozwoju regionu Europy Środkowej i Środkowo-Wschodniej;
- Przed organizacją stoi kilka wyzwań związanych z finansowaniem i brakiem odpowiednich instytucji.

Konferencja naukowa „Trójmorze silnikiem napędowym wzrostu UE” została organizowana przez Instytut Nowej Europy w ramach programu organizowanego przez Unię Europejską na temat przyszłości europejskiej wspólnoty (Konferencja w sprawie przyszłości Europy) 29 lipca br. na wirtualnej platformie Google Meet. Swoje wystąpienie wygłosiło pięciu prelegentów:

- 1) dr Łukasz Lewkowicz - Starszy analityk w Zespole Wyszehradzkim Instytutu Europy Środkowej w Lublinie. Doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce. Adiunkt w Instytucie Nauk o Polityce i Administracji UMCS w Lublinie.
- 2) Marlena Gołębiowska - Analityk w Zespole Bałtyckim Instytutu Europy Środkowej. Ekonomista i politolog. Doktorantka nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Autorka artykułów poświęconych gospodarkom Europy Środkowo-Wschodniej.
- 3) Michał Dworski - Historyk, prawnik. Koordynator Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Lublinie, Pełnomocnik Wojewody Lubelskiego do Spraw Dialogu Międzynarodowego oraz doktorant w Instytucie Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II;
- 4) Dr Aleksander Olech - Dyrektor Programu Bezpieczeństwa Europejskiego w Instytucie Nowej Europy. Doktor nauk o bezpieczeństwie. Specjalista z zakresu bezpieczeństwa i relacji międzynarodowych;
- 5) Jakub Drożdż - Jakub Drożdż, Członek Zarządu Instytutu Dyplomacji Gospodarczej. Obecnie pracownik Ministerstwa Cyfryzacji, wcześniej pracował m.in. w Ministerstwie

Przedsiębiorczości i Technologii. Zasiada także we władzach organizacji pozarządowych m.in. stowarzyszenia Inkubator Umowy Społecznej.

Paneliści dogłębnie zanalizowali wyzwania oraz szanse stojące przed Inicjatywą Trójmorza, wglębiając się w aspekty ekonomiczne, polityczne, społeczne oraz związane z bezpieczeństwem regionu. Dr Łukasz Lewkowicz przedstawił nowy wymiar współpracy trójmorskiej, między innymi poszerzenie przedmiotowości i podmiotowości tejże inicjatywy (realizowane poprzez organizację pierwszego forum parlamentarnego państw Trójmorza w czerwcu br. w Talinnie). W celu wzmocnienia relacji wewnątrz organizacji, podpisano również w czerwcu na konferencji w Lublinie tzw. Deklarację Lubelską, która ma na celu nawiązanie ekonomicznej kooperacji pomiędzy szesnastoma samorządami państw Trójmorza, co obrazuje przeniesienie współpracy ze szczebla centralnego, rządowego na płaszczyznę lokalną. Ponadto wśród przywódców państw Trójmorza zauważa się tendencję do wychodzenia poza przyjęte początkowo obszary (infrastruktura, energetyka) i prowadzenie

rozmów na temat turystyki czy współpracy kulturalnej lub naukowej (eksperckiej). Co także istotne, poszerza się wspomniany obszar, poprzez rozwijanie współpracy transgranicznej. Współpraca transgraniczna w ramach Inicjatywy Trójmorza ma koncentrować się na regionach pogranicza i wspierać rozwój tych terytoriów oraz poznać bliżej kulturę państw trójmorskich. Pani Marlena Gołębiowska zadała pytanie o miejsce Inicjatywy Trójmorza w Unii Europejskiej, jednocześnie, przypominając słowa niemieckiego prezydenta o konieczności osadzenia idei Trójmorza w politykach unijnych po to, by w pełni wykorzystać ich potencjał. Pani Gołębiowska podała także dane pochodzące z Międzynarodowego Funduszu Walutowego, który po regresji z 2020 r., prognozuje już od 2021 r. wzrost gospodarczy państw regionu Trójmorza oscylujący wokół 4-5 %. Szczególnie region ten istotny jest dla Niemiec, głównego partnera handlowego. Warto odnotować, że 12 państw Trójmorza generuje 19% unijnego PKB. Podczas tego wystąpienia padło przewrotne pytanie ze strony panelistki, a mianowicie, jakie dokładnie Unia Europejska oferuje możliwości państwom Trójmorza? Wskazano także na główne trudności, którą napotykają kraje należące do Inicjatywy Trójmorza, a więc kwestię finansowania inwestycji, czy postrzeganie państw należących do tej inicjatywy wciąż jako konkurentów, a nie partnerów. Warto odnotować, że Trójmorze jako inicjatywa posiada wizję stania się realnym projektem gospodarczym (stąd powołanie Funduszu Trójmorza, którego należy 9 z 12 państw organizacji). Trójmorze może także pochwalić się trzema udanymi inwestycjami w zakresie infrastruktury, transportu oraz energetyki.

Następnie pan Jakub Drożdż nakreślił kilka wyzwań stojących przed koncepcją Trójmorza, które w przypadku braku odpowiedniej reakcji, mogą pogrzebać inicjatywę tak jak miało to miejsce z ideą Międzymorza w XX w. Pierwszym wyzwaniem pozostaje wymiar strukturalny, natomiast drugim-wymiar instytucjonalny, a trzeci to wymiar kadrowy (potrzeba wykształcenia odpowiednich ekspertów). Wymiar strukturalny panelista rozumie jako wykorzystanie aktualnych struktur Unii Europejskiej i NATO do realizacji celów Trójmorza. W opinii pana Jakuba Drożdża Inicjatywie Trójmorza brakuje także odpowiednich instytucji, między innymi odpowiadających za handel i przyciąganie inwestycji, czy koordynujących prowadzone działania.

Dr Aleksander Olech podczas swojego wystąpienia skupił się na wymiarze bezpieczeństwa w koncepcji Trójmorza oraz wskazał bardzo ważną kwestię jaką jest zwrócenie uwagi na możliwość zastąpienia Unii Europejskiej przez Trójmorze w relacjach

z Ukrainą, czy także rozwijanie wspólnych, partnerskich relacji krajów należących do Inicjatywy Trójmorza w kontekście ochrony granic i kontroli przepływu osób. Jednocześnie jest to jedna z możliwości, którą Trójmorze ma sposobność zaoferować Unii Europejskiej.

Dr Olech zwrócił również uwagę na ryzyko związane z brakiem wzmożonych aktywności i współpracy w omawianym regionie, jeśli Unia Europejska wraz z będącą jej częścią Inicjatywą Trójmorza nie zwróci się ku Europie Środkowej to z pewnością taką okazję wykorzystają Chiny.

Natomiast Michał Dworski, ostatni z panelistów do listy wyzwań stojących przed koncepcją Trójmorza dodał jeszcze kilka, w tym jedno z kluczowych, a mianowicie polskocentryczność tejże inicjatywy. To przede wszystkim w Polsce dyskutuje się na temat tej organizacji, możliwości oraz zagrożeń w porównaniu do innych państw-członków. Ponadto istnieje spory problem komunikacyjny wewnątrz organizacji, gdyż nie zostały doprecyzowane interesy wspólne dla wszystkich partnerów. Pan Michał Dworski zaznaczył także jak wiele jest do zrobienia w przestrzeni naukowej w szczególności w zakresie nauk społecznych oraz humanistycznych. Co ciekawe, jak zaznaczył prelegent temat Trójmorza wśród polonijnych środowisk i w polonijnych mediach nie cieszy się zainteresowaniem.

REKOMENDACJE:

- 1) Zwiększenie zaangażowanie państw Inicjatywy Trójmorza;
- 2) Próba zachęcenia państw Azji do zaangażowania inwestycyjnego w regionie;
- 3) Stworzenie struktury przyciągającej inwestycje zagraniczne oraz promowanie organizacji Trójmorza, bądź wykreowanie organizacji uzupełniającej istniejący już fundusz, która miałaby na celu wzmocnienie współpracy handlowej i pozyskiwanie partnerów gospodarczych;
- 4) Ukształtowanie prezydencji kadencyjnej poszczególnych państw w ramach Inicjatywy Trójmorza;
- 5) Powołanie wspólnej instytucji kontrolującej wydawane finansowanie z Unii Europejskiej;
- 6) Konieczność zmiany politycznego wizerunku inicjatywy i skupienie się na aspektach gospodarczych;
- 7) Rozreklamowanie udanych projektów w celu zaktywizowania innych członków Trójmorza;
- 8) Zainicjowanie przez Polskę większego projektu przyciągającego aktywnych członków organizacji.

9) Większe zainteresowanie UE inicjatywą Trójmorza. Konieczna jest szersza kampania informująca o projekcie Trójmorza, także poprzez UE i jej organy

O AUTORCE

Monika Poprawa. Absolwentka studiów licencjackich na kierunku stosunki międzynarodowe na Uniwersytecie Warszawskim oraz studiów magisterskich na tym samym kierunku na specjalności: Bezpieczeństwo i Studia Strategiczne. Moje zainteresowania związane są z obszarem technologii kosmicznych (głównie problematyki militaryzacji i komercjalizacji, czy także rywalizacji państw w przestrzeni kosmicznej). Ponadto interesuję się również cyberterroryzmem, terroryzmem, współczesnymi konfliktami zbrojnymi i bezpieczeństwem energetycznym.

JEŻELI DOCENIASZ NASZĄ PRACĘ, DOŁĄCZ DO GRONA NASZYCH DARCZYŃCÓW!

Z otrzymanych funduszy sfinansujemy powstanie kolejnych publikacji.

Możliwość wsparcia to bezpośrednia wpłata na konto Instytutu Nowej Europy: 95 2530 0008
2090 1053 7214 0001 tytułem: „darowizna na cele statutowe”.